

Sångpostillan - Femte söndagen i Fastan

Bidrag från Bengt Pleijel
2008-11-27
Senast uppdaterad 2020-03-22

Femte söndagen i Fastan(Judica)

Försonaren

Tredje årgångens läsningar:
GT-text: Fjärde Moseboken 21:4-9
Epistel: 1 Johannes 1:8-2:2
Evangelium; Johannes 3:11-21
Psaltarpsalm: 103:8-14

Dagens bön:

O Gud, du som har all makt i himlen och på jorden,
se till ditt folk för vars skull din Son
överlämnades i syndares händer
och utstod korsets smärta.
Ge oss del i den förlösning som han har vunnit.
Genom din Son Jesus Kristus, vår Herre,
Amen

Med Femte söndagen i Fastan som också kallas Passionssöndagen börjar Passionstiden, som varar fram till Påsklördagen. Söndagens latinska namn är Judica efter inledningsorden till denna söndags gamla introitus ur Psalt 43:1 Judica me, Deus. (Skaffa mig rätt, o Gud).

Vi avbryter predikan då och då och stannar till och tänker till med hjälp av Kyrie-ropet Herre, förbarma dig. Ordet Barmhärtighet betyder att ha hjärta för de arma. Vi ropar ut vår nöd och vår längtan efter försoning, mening, kärlek, liv. Melodi, se omkvädet på psalm 695:4. Vi sjunger:

Herre förbarma dig
Kristus, förbarma dig.
Herre, förbarma dig.

Vill du höra Bengt Pleijel predika och Anne Mette Pleijel Johnsson läsa text och sjunga? Klicka här!

Predikans text: Johannes 3:11-21

Jesus sade till Nikodemus: Sannerligen, jag säger dig: det vi vet förkunnar vi, och det vi har sett vittnar vi om, men ni tar inte emot vårt vittnesbörd. Om ni inte tror när jag talar till er om det jordiska, hur skall ni då kunna tro när jag talar till er om det himmelska? Ingen har stigit upp till himlen utom den som stigit ner från himlen: Människosonen. Liksom Mose hängde upp ormen i öknen, så måste Människosonen upphöjas för att var och en som tror på honom skall ha evigt liv.

Så älskade Gud världen att han gav den sin ende son, för att de som tror på honom inte skall gå under utan ha evigt liv. Ty Gud sände inte sin son till världen för att döma världen utan för att världen skulle räddas genom honom. Den som tror på honom blir dömd, men den som inte tror är redan dömd, eftersom han inte har trott på Guds ende sons namn.

Och detta är domen, att när ljuset kom in i världen, då älskade människorna mörkret mer än ljuset, eftersom deras gärningar var onda. Den som gör det onda avskyr ljuset och kommer inte till ljuset, för att hans gärningar inte skall avslöjas. Men den som handlar efter sanningen, han kommer till ljuset, för att det skall bli uppenbart att han gör vad Gud vill.”

Scen 1 – nattligt samtal

Johannes berättar idag om det nattliga samtalet mellan Jesus och Nikodemos. De första tio verserna i Johannes 3 skakar om Nikodemos. Jesus har talat om jordiska ting med Nikodemos. Han har talat om födelse och vatten och vind. Han har talat om det som händer på jorden när Guds Ande får ta hand om en människa.

Nikodemos begriper ingenting. Han blir förvirrad, osäker.
Nikodemos var van vid att alla vände sig till honom för att få råd.
Nikodemos fick svara på frågor om meningen med livet.

Men Jesus får Nikodemos att tänka till och tänka om.
Nikodemos du behöver födas på nytt.
Nikodemos du behöver lära känna Anden och bli berörd av Anden.

Framför Jesus står nu inte bara Nikodemos. Han står som representant för Israels och kyrkans alla ledare. Ja, för oss alla som fastnat i våra egna system och mönster och tankar. Ni vet mycket om regler för livet, vill Jesus säga till oss. Men nu behöver vi ta emot Livet självt.

Hur gick det med Nikodemos sedan? Vände han om? Tog han emot det nya livet? Blev han född på nytt? Vi vet inte. När Jesus skakat om honom, är han tyst. Han sitter där vid Jesu fötter och han är den förste som får lyssna till Nya Testamentets starkaste vers – lilla Bibeln, Joh 3:16 - Så älskade Gud världen att han gav den sin ende son, för att de som tror på honom inte skall gå under utan ha evigt liv.

Sedan är Nikodemos tyst. Han dyker upp i Johannes 7:50 där han blir ifrågasatt av de ledande, därför att han menade att man inte får behandla Jesus hur som helst. Och han dyker också upp i Johannes 19:39 där han tillsammans med Josef av Arimataia ordnar med Jesu begravning. Det står att Nikodemos hade med sig 30 kg myrrha och aloe, som skulle användas för att smörja Jesu kropp. De var mycket dyrbara, men Nikodemos stod för den kostnaden.

Jesus håller inte alltid med oss. Men han vill få både Nikodemos och oss att tänka. Han vill få oss att komma vidare. Han skakar om oss han oroar oss. Och vi förstår att vi behöver be om hjälp att komma rätt.

Kung David behövde be om det.
Utrannsaka mig, Gud, och känn mitt hjärta, pröva mig och känn mina tankar.
Se till om jag är på en olycksväg, och led mig på den eviga vägen
(Psalt 139:23-24, Folkbibeln).

Paulus behövde be om det:
Jag arma människa! Vem skall frälsa mig från denna dödens kropp? (Rom 7:24)

Vi behöver ropa och be om att Gud förbarmar sig över oss. Vi kan göra det med att lägga in i vårt hjärta i denna bön

Herre förbarma dig.
Kristus, förbarma dig.
Herre, förbarma dig.
Scen 2 – Resa till Edoms land.

I det nattliga samtal som Jesus har med Nikodemos, tar Jesus först med honom på en resa till Edoms land. Israels folk är på vandring från Egyptens land och de vill gå rakt igenom Edom, men det går inte, de tvingas ta en omväg.

Man gör då uppror mot Gud och anklagar honom. “Gud, varför har du fört oss upp ur Egypten? Varför har du låtit dessa svårigheter komma över oss?” Och de knorrar och knotar. De tycker maten är vämjelig. Mannat som de fick var visserligen gott i början. Det smakade som semla med honung (2 Mos 16.31 1917). Men vem står ut med att äta fettisdagsbullar morgon, middag och kväll i 40 år? Och de drömde på nätterna om vitlöken och rödlöken, purjolöken, gurkorna, melonerna och köttgrytorna i Egypten (4 Mos 11:4-9). Och på dagarna suckade de och stönade och talade de mot Gud och emot Mose. Hur kan du tillåta att vi har det så svårt?

När Gud ibland vill leda också oss bort från svårigheter, bort från våra fiender, bort från det som skulle krossa oss och få oss på leder han oss en omväg, en längre väg. Men vi ser inte hans kärlek och vi knorrar och vi klagar och gör uppror.

Vad gör Gud då? Han tar ifrån oss sitt beskydd. Vi ville ju inte ha med honom att göra. Och när skyddet är borta, då är det fritt fram för giftiga ormar, berättas det. Ormar som ringlar och slingrar och dansar ormdansen och hugger och sprutar in dödande gift i människorna. Då förstår folket att de har syndat mot Herren. De säger till Mose: “Vi har syndat därmed att vi talade mot Herren och mot dig”. Och så ber man Mose att han skall be till Herren för dem. Och Mose ber för folket.

Folket förstår att de har syndat. De ser att syndens lön är döden. De ber Mose att be för dem och de ropar efter den Gud som har hjärta för de arma. Och vi stämmer nu in i deras ökensång:

Herre förbarma dig.
Kristus, förbarma dig.
Herre, förbarma dig. Scen 3 Kopparormen.

De vill inte dö. Varför skall vi dö, frågar de. Men Gud har fullkomligt rätt att fråga: Varför skall ni leva? Jag har ju gjort så mycket er. Jag har fört er ut ur slaveriet i Egypten. Jag har givit er mat varje dag. Jag har lett varje steg av er resa. Och ändå gör ni uppror mot mig. Varför skall jag låta er leva?

Gud har rätt att säga så. Men han sa inte så. Gud hör när folket ropar till honom och han hör vad den trogne förebedjaren Mose ber.

Gud säger: Jag skall ge er ett medel så att ni kan bli frälsta. Han ger denna order till Mose: Gör dig en orm och sätt upp den på en stång; sedan må var och en som blivit ormstungen se på den, så skall han bli vid liv (4 Mos 21:8).

I flygande hast sätter Mose igång arbetet. Medan somliga gjuter kopparormen reser andra stång. Och sedan ilar budbärare genom lägret: ”Se på kopparormen!”

Det var nog många som hånade ”inte kan det hjälpa!” Och de dog. Men alla som såg på ormen – ja, bara med ett öga! – fick leva. Vi ser människor krypa fram, dödligt sårade. En enda blick – och livet strömmar in i dem.

Herre förbarma dig.
 Kristus, förbarma dig.
 Herre, förbarma dig. Scen 4 Ormar i svensk kristenhet.

När vi tänker på vad som hände i Edoms land får vi fråga oss: Kan detta hända i svensk kristenhet? Kan den händelsen säga oss något i vår situation. Ja, kanske detta att vi suckar och klagar och gnäller och stönar som de i Missmodig kyrka.

Men ormarna då? Tänk om vi fick se det osynliga, se avgrundens makter och onskans härjningar!!!

Tänk om vi fick se ormarna! Då skulle vi få se en massa huggormar och deras avföda slingra och kräla och väsa och hugga mitt ibland oss!!

Tänk om vi fick höra dem! Det märkliga är att vi då skulle upptäcka att de talade riktigt klokt, ungefär som andliga rådgivare. Skulle då Gud ha sagt? De skulle börja diskutera teologi med oss. Hur ska vi tolka detta? Vem har tolkningsföreträde?

Några pratar vänligt med oss: Tycker du inte att det vore fint att kunna göra bullfest av dessa stenar? Vad konfirmanderna skulle bli imponerade!

Andra säger: Hoppa ned från kyrktornet! Kyrkliga syföreningens damer skulle falla för dig när de då såg hur änglar räddade dig.

Någon föreslår: Skulle du inte behöva stärka din ledarroll. Vill du inte gå med på en kurs som vi har i ledarskapskompetensutveckling?

Några av dessa figurer har klätt ut sig till brandsoldater. De ler ett karismatiskt leende och säger: Vi har sett hur ni fått brinnande hjärtan. Behöver ni nu inte också strömmar av levande vatten. Och så sätter de i gång sina brandsprutor.

Andra bjuder upp till dans. Ormar dansar och svajar så tjugigt. Vi ska försöka bli deras vänner, föreslår någon. Och så dansar och snurrar de med ormarna. Men rätt som det är vänder sig ormen om hugger dem i hälen. Och får man ett hugg i hälen gör det så ont i hälen att man inte kan trampa på någon orm.

Om vi verkligen fick se hur den andliga döden sprider sig över församlingen och vi själva fått ormgift i kroppen som gör hemskt ont, och många tassar så försiktigt fram och haltar sig fram på grund av hälskador, då skulle vi börja klaga och knorra och anklaga Gud: Gud, varför gör du så här? Du gör ju det som vi förbjudit dig att göra: Utsätt oss inte för prövning.

Vi skulle börja ropa på hjälp. Folket i öknen hade Mose som hjälpte dem. Vem bryr sig om oss? Vi ropar ut till någon. Och nu finns vi där. Vi ropar om förbarmande. Det ordet betyder: Har du Gud, hjärta för de arma. Bryr du dig om oss vilsna, trötta, vilsna ….

Herre förbarma dig.
 Kristus, förbarma dig.
 Herre, förbarma dig. Scen 5 Nedanför korset

Vi hör hur Jesus säger till oss det han sa till Nikodemos: Liksom Mose hängde upp ormen i öknen, så måste Människosonen upphöjas för att var och en som tror på honom skall ha evigt liv.

Människosonen måste upphöjas. Jesus säger ofta detta måste. Måste inte Messias lida. Jag måste gå till Jerusalem. Varför måste Jesus upphöjas på korset?

Var det för att detta var enda chansen att rädda dig och mig? Gud vill inte att någon ska gå förlorad, gå under.

Lägg märke till vad som hände allra först i Edom när kopparormen hängdes upp. Allas blickar vändes uppåt. Förut var de fixerade vid ormarna där nere.

Så är det ju med oss: Vi fastnar i det onda. Ju mer blickarna riktas nedåt desto mer styrs vi av dunkla krafter nedifrån. Vi sitter där på våra piedestaler och dömer och bedömer alla andra. Vår stora synd mot varandra är förakt. Vi föraktar de andra när vi ser småflisen i deras ögon. Men man förändrar ingen genom att förakta honom.

När vi ställer oss nedanför korset får vi en ny utsiktspunkt. Vi ser uppåt. Vi står där tillsammans och ser mot himlen och säger som Jesaja: O att du låte himmelen rämna och fore hitned … O att du fore hitned med underbara gärningar som vi inte kunde vänta ..(Jes 64:1,3).

När vi står där, hör vi hur någon säger:

Med evig kärlek har jag älskat dig, därför låter jag min nåd förbliva över dig. Ännu en gång skall jag upprätta dig. Ännu en gång … Ännu en gång … (Jer 31.3-4).

Det händer något över oss. Over head.

Vad vi ser och hör är hur Guds motrörelse mot det onda sätts i gång. Så älskade Gud världen att han gav den sin ende son, för att de som tror på honom inte skall gå under utan ha evigt liv. Vi har en Far som älskar oss.

Herre förbarma dig.

Kristus, förbarma dig.

Herre, förbarma dig. Scen 6: Kärlekens motrörelse

Gud sätter i gång en kärlekens motrörelse från himlen. Fadern utger sin Son, ger oss det bästa och käreasta han har. Sonen utger sig på korset. I eucharistin hör vi pulsslagen från Faderns hjärta: Kristi kropp för dig utgiven. Kristi blod för dig utgjutet. För dig! dig …

Utänför kyrkdörren fortsätter kärlekens rörelse genom oss. Såsom jag har älskat er så skall ni älska varandra.

I Romarbrevet 5 finns två ord som hjälper oss in i denna rörelse.

1) I vers 5 står det att Guds kärlek är ingjuten i våra hjärtan genom den helige Ande. I vårt inre kärleksrum – i vår ande, i hjärta – börjar Anden tala med vår ande att vi är Guds barn. För Jesu skull, är vi det. Anden ger oss en inre drivkraft att leva som Guds barn. Och därför pekar Anden på ruta ett, där vi får börja om och börja på nytt.

2) I Rom 5 vers 8 får vi veta att Gud bevisar sin kärlek till oss genom att Kristus dog för oss medan vi ännu var syndare.

Herre förbarma dig.

Kristus, förbarma dig.

Herre, förbarma dig. Scen 7 Katastrof eller liv

När vi ser och talar om korset innebär det katastrof för djävulen. Han påminns om sitt nederlag på Golgota. Han får allergibesvär och måste klia sig oh då tappar han greppet om alla som han fångat.

När vi ser och talar om korset ges evigt liv åt var och en som tror. Vi får en ny glädje i ögat. Vi blir kristusförverkligade därför att vi hittar dopkällan: i Kristus. Vi är döpta in i Kristus och att leva i sitt dop är dagligen börja om i dopet och att vi då vi finns i Kristus Jesus, som för oss blivit vår vishet från Gud, vår rättfärdighet och vår helighet och vår frihet.

Frälsningen vid korset är en daglig färskvara och Andens liv är en daglig färskvara. När vi tillåter oss leva i Kristus får vi vara med om något mycket spännande:

Vi dras in i en kärleksrörelse

mot högvördiga biskopar
och hårt stressade kyrkoherdar
och underbart besvärliga medarbetare
och hopplöst duktiga kyrkopolitiker
och fullständigt oslipade konfirmandjuveler
och hungriga och törstiga församlingsbor.

Precis som vi själva får häpna över att vi är älskade in till döden på ett kors får vi se i varje människa vi möter ett möjligt helgon. som kan hända om Jesus får ta hand om var och en av dem inifrån!

När vi är där i Kristus kan vi räta på ryggen och vi kan lyda Skriftens ord: Den stolte skall ha sin stolthet i Herren (1 Kor 1:31).

I Guds kärleksrörelse mot världen är hela den heliga Treenigheten engagerad. Vårt dops Gud hjälper oss med det.

Fadern sänder sin Son

Sonen utger sig för oss
Anden förmedlar hans liv.
Och också vi dras in i denna kärleksrörelse...
Just nu är Den helige Ande å färde med att
hjälpa oss med det.

Nu sjunger vi så:

Herre, vi vill tacka dig.
Kristus, vi vill lova dig.
Herre, vi vill prisa dig.

Du Ordbrukare! Vad hände i de sju scenerna? Berätta. Här får du en uppgift som du inte fått förut.

Det är fem verser kvar på texten Joh 3:17-21.

Läs de orden, begrunda dem, bed över dem.

Skriv sedan ett brev till Nikodemos. Ty Gud sände inte sin son till världen för att döma världen utan för att världen skulle räddas genom honom. Den som tror på honom blir inte dömd, men den som inte tror är redan dömd, eftersom han inte har trott på Guds ende sons namn. Och detta är domen, att när ljuset kom in i världen, då älskade människorna mörkret ljuset eftersom deras gärningar var onda. Den som gör det onda avskyr ljuset och kommer inte till ljuset, för att hans gärningar inte skall avslöjas. Men den som handlar efter sanningen, han kommer till ljuset, för att det skall bli uppenbart att han gör vad Gud vill.

Du får här svar på frågan

Varför sände Gud Jesus till oss?

- Inte för att döma världen,
- men för att rädda dig och mig.
- Räddningslinan heter tro = hålla fast vid Jesus.
- Om man släpper kontakten med Jesus hamnar man i mörker.
- I mörkret möter man hat, rädsla för att bli avslöjad.
- I ljuset hittar man Guds vilja som är att följa Jesus.

Käre Nikodemos!